

Fuldspartling af vægge

LÆR DET EN GANG FOR ALLE!

Det ser legende let ud, og det går lynhurtigt, når maleren forvandler et ujævnt, hullet underlag til en ensartet og helt glat væg. **Hastigheden kræver rutine, men resultatet kan du sagtens gøre maleren efter. Vi viser dig hvordan.**

De fleste spartelmasser er i dag kategoriseret som "letspartel". Let er imidlertid ikke en garanti for, at spartelmassen er let at arbejde med. Det er derimod en betegnelse, der refererer til spartelmassens vægt, som er betydelig lavere end de sandspartelmasser, som tidligere var meget populære. De moderne spartelmasser med fyldstoffer som fx vinylacetatcopolymer er ikke bare lettere at bære hjem fra byggemarkedet, men også betydelig lettere at arbejde med.

Alle kan lære at spartle, men kun ved at kaste dig ud i det får du en fornemmelse af, hvordan du skal holde spartlen, hvor hårdt du skal trykke, og hvor meget spartelmasse der skal på. Det bliver sjældent perfekt første gang, men du kan altid slibe, prime og spartle igen. Og før du ved af det, kan du styre spartelmassen og på få arbejds gange få din væg til at stå helt glat og klar til filt, glasvæv eller maling. □

Med lange træk og uden at trykke for hårdt på spartlen kan du opnå en ensartet overflade og dermed spare dig selv for en masse slibearbejde.

Forberedelser

Inden du begynder at spartle, skal du fjerne alle løse belægninger – også de små stykker papir, som ofte sidder tilbage under tapetet. De små stykker papir slipper ofte væggen, når spartelmassen påføres, hvilket giver irriterende striber i spartelmassen.

Dybe huller og revner pletspartles. Derudover er det en god idé at støvsuge væggen og give den en grunder, som binder støv og andre små urenheder.

Arbejdet bliver væsentlig nemmere, hvis du har to til tre spartler at vælge mellem.

1

Underlaget skal være fast. Brug en stålskraber til at fjerne gammelt tapet, maling og andre løse belægninger med. Vær omhyggelig med at fjerne de små papirrester, som ofte sidder tilbage under tapetet.

Når toppene er slebet ned, trækker du et lag spartelmasse på.

2

Underlaget skal være plant samt uden huller, og især toppe, som stikker frem, skal slibes ned. Ved at føre en bred spartel hen over overfladen kan du hurtigt lokalisere alle toppe. Slib toppene ned under niveau.

3

Alle huller og revner skal pletspartles. Til små, dybe revner og huller skal du bruge en akrylbaseret reparationsmasse. Større områder med mindre fordybninger spartles med en *grov* eller en *medium* spartelmasse.

Sådan spartler du skruer og gipspladesamlinger

Vi har tidligere brugt selvklæbende armeringsnet i gipspladesamlinger, men udviklingen går stærkt, og nye produkter kommer til. Derfor bruger vi nu en papirstrimmel i samlingerne mellem spartellagene for at opnå størst mulig styrke. Selvom det kan synes lettere at bruge en strimmel selvklæbende net, bør du holde dig til de anbefalede papirstrimler, som gipspladeproducenterne anbefaler. De minimerer simpelthen risikoen for, at spartelmassen revner. Til gipsplader skal du bruge en fin eller en medium spartelmasse.

1 **Inden du begynder at spartle**, er det vigtigt at kontrollere, at alle skruehovederne er skruet langt nok i. Det kan du gøre ved at føre din spartel hen over fladen. De skruer, som stikker ud, spændes, til de ligger lige under niveau.

2 **Skruehovederne dækkes med en let spartelmasse.** Sørg for at trykke spartelmassen godt ned i skruehovedet med en lille spartel. Træk den overskydende spartelmasse af med kanten af spartlen. Synger spartelmassen, gentages processen.

3 **Samlingerne spartles ad flere omgange.** Påfør først et tyndt lag spartelmasse med en smal spartel, og fordel dernæst massen jævnt langs hele samlingen.

4 **Tryk papirarmeringen fast**, og "træk" den ned i spartelmassen med spartlen. Start fra den ene ende, og hold spartlen i en flad vinkel. Sørg for, at papirstrimlen ligger lige, og at den ikke folder.

Træk den overskydende spartelmasse af med en lidt bredere spartel.

5 **Fyld samlingen med spartelmasse.** Pas på, du ikke trækker i armeringsstrimlen, når du påfører massen i tværgående bevægelser.

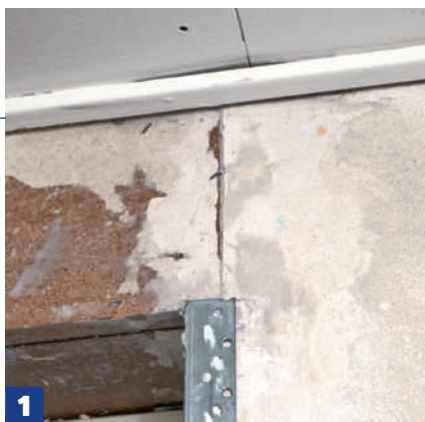

6 **Når spartelmassen er tør**, skal den slibes let. Væggen støvsuges, og det sidste støv bindes med en primer (også kaldet mikrodisperser). Når primeren er tør, er væggen klar til at blive fuldspartlet.

Forstærk spartelmassen

Ved overgange mellem forskellige materialer eller ved større revner i væggen kan det være en god idé at forstærke spartelmassen.

Vi bruger et såkaldt armeringsnet af samme type som den, man tidligere brugte mellem gipsplader. Nettet "holder sammen" på spartelmassen og mindsker risikoen for, at den slår sprækker med tiden.

1 Ved overgange mellem forskellige materialer eller på steder, hvor underlaget synes lidt porøst, kan du med fordel forstærke spartelmassen.

2 Start med at trække et tyndt lag spartel over området.

3 Tryk et stykke armeringsnet af den type, mange tidligere brugte til gips, ned i spartelmassen.

4 Afslut med et lag spartelmasse hen over armeringsnettet. Spartelmassen trykkes godt ned i nettet og gattes med spartlen.

TO SPARTLER PÅ ÉN GANG

Ved at bruge en stor og en lille spartel bliver det meget nemmere at arbejde med spartelmassen. Den lille spartel er god til at røre spartelmassen op med og til at "fodre" den store spartel med. Med den lille spartel er det let at placere spartelmassen på den store før hvert strøg. De to spartler arbejder også godt sammen, når overskydende spartel skal skræbes af, og spartlerne skal renses og gøres klar til den næste sekvens.

Den lille spartel er god til overgange og små huller.

Spartling af store flader

Uanset om underlaget består af beton, gasbeton, mursten eller gips, eller om det er pudset, tapetseret eller står helt råt, kan overfladen spartles. Hvilken type spartelmasse du skal vælge, afhænger af, hvor plant underlaget er. Størrelsen på spartlerne skal du vælge ud fra spartelmassens konsistens, din rutine og overfladens størrelse.

Du vil typisk få brug for spartler i flere forskellige størrelser.

Da vi skal montere høje paneler, undlader vi at reparere og spartle den nederste del af væggen.

1 **Træk spartelmassen på.** Start ved en af kanterne, og arbejd dig stille og roligt ind mod midten. Brug en spartel, du kan håndtere med én hånd, og start fra bunden af.

2 **Fordel spartelmassen i et ensartet lag.** Hvis du vil trække mere spartelmasse på ad gangen, kan du benytte dig af en større spartel. Det vil dog kræve, at du bruger begge hænder, når du trækker massen på.

3 **Til sidst gattes spartelmassen med en bred spartel.** Ved at trykke mere i den ene side end i den anden kan du styre spartelmassen og undgå de værste striber fra spartlens ender.

4 **Sørg for at arbejde i store bevægelser,** så spartelmassen bliver fordelt jævnt over hele fladen. Der må gerne sidde lidt spartelmasse tilbage på spartlen, når du er færdig med et område.

Når du er tilfreds med overfladen, giver du den et lag primer, som binder det sidste støv. Er du ikke tilfreds, må du spartle og slibe en ekstra gang.

Gå kanter og hjørner efter med en slibeklods eller et stykke slibepapir. Slut af med støvsuger og primer. Nu er væggen klar til tapet, filt, maling eller en helt fjerde slutbehandling.

5 **Du skal ikke fortvivle, hvis overfladen ikke er helt perfekt, når spartelmassen er tør.** Der vil altid være små huller og riller efter spartlen. De er dog lette at slibe væk med en slibeplade på en teleskopstang.

Sådan får du stærke og skarpe hjørner

Hjørner er udsatte. De får et hav af knubs i hverdagen, hvilket kan få selv det flotteste hjørne til at se ramponeret ud efter et par måneder.

Vi vælger derfor at bygge hjørnerne op omkring en såkaldt hjørneprofil, som er en lang metalskinne med en vinkel på 90 grader. Ud over at beskytte hjørnet, så de dybeste hak undgås, gør hjørneprofilerne desuden spartelarbejdet meget nemmere. Du kan nemlig støtte spartlen på hjørneprofilen og på den måde lave et knivskarpt hjørne.

Indvendige hjørner

De indvendige hjørner formes med en bred spartel. Fordel lidt spartelmasse i hele spartlens bredde. Tryk spartlen ind mod hjørnet, og træk spartelmassen på i en jævn bevægelse væk fra hjørnet. Det indvendige hjørne formes ved at spartle fra begge sider.

Udvendige hjørner

Du kan kun spartle dig til helt skarpe udvendige hjørner ved at sætte en hjørneprofil på hjørnet. Der findes forskellige typer i forskellige materialer, som skrues eller limes på hjørnet. Fælles for profilerne er dog, at de har en lille forhøjning på hjørnet, som spartlen støttes på.

Træk spartelmassen på. Det er lettest at starte inde på væggen og trække spartelmassen ud mod hjørneprofilen. Overskydende spartelmasse trækkes af med en bred spartel. Spartlen trækkes parallelt med hjørnet og støttes på væggen og på hjørneprofilen. Profilen spartles fra begge sider.

FORANKRINGS-GRUNDER OG STØV HØRER SAMMEN

Før du begynder at spartle, bør du sikre dig, at spartelmassen har de bedste mulige forudsætninger for at hæfte på underlaget.

Det gør du ved at prime underlaget med en forankringsgrunder (mikrodisperser), som sørger for at binde støv og andet løst materiale til underlaget. På den måde undgår du, at spartelmassen ruller af og gør det meget svært at spartle. Forankringsgrunderen gør desuden, at spartelmassen sidder bedre fast og ikke skaller af, når du sliber den tynd.

